

DOWN

AUSTRALISKA NYZEELÄNDSKA VÄNSKAPSFÖRENINGEN

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

UNDER

NR 2 / 2021

**PUBLIKEN TILLBAKA PÅ
ARENOR OCH EVENEMANG
DOWN UNDER**

**MARLON WILLIAMS
OCH ALDOUS HARDING**
*två av Nya Zeelands
mest spännande artister*

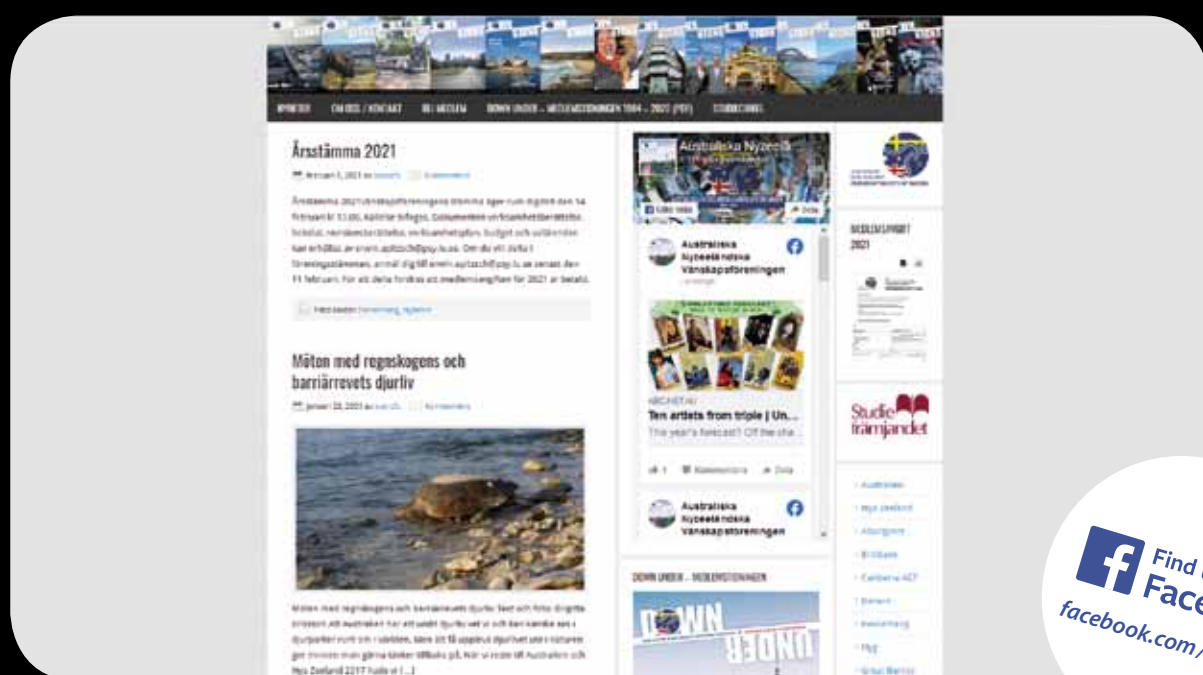
**EN HÖSTDAGSTUR
TILL BLACKALL RANGES**

**TIPS INFÖR RESAN
TILL NYA ZEELAND**

Medan resten av världen isolerar sig rockar Nya Zeeland / Stop over ger en extra krydda på väg till eller från
Discover the Catlins / Den australiensiska Yowien
Den FLYGANDE KANDTEN och andra legender från OCEANIEN

Besök VÄNSKAPSFÖRENINGENS HEMSIDA

På hemsidan hittar du senaste nytt om evenemang, nyheter, medlemsförmåner och tips. Du kan läsa artiklar, reseskildringar och få information om working holiday, visum mm.

Find us on
Facebook
facebook.com/ausnzfs

WWW.AUSTRALIEN-NYAZEELAND.SE

Bli medlem

I AUSTRALISKA NYZEELÄNSKA
VÄNSKAPSFÖRENINGEN

Medlemsavgift 200:- kalenderår.

I medlemsavgiften ingår bland annat fyra nummer av Down Under.

Inbetalning till PlusGiro konto 54 81 31-2.

Uppge namn, ev. medlemsnummer och e-postadress.

Så var det då dags, sällan har jag väl känt en sådan tacksamhet gentemot forskningen som när jag i början av maj månad i en drive trough fick min första dos av vaccin mot covid-19. Det kändes som att en stor börda lämnade axlarna. En börda besående av både oro för hälsan och sorg för den påverkan covid-19 haft i både stort och smått. Även om en stor ovisshet över vad som ska hända i höst finns kvar så lever även hoppet om att livet som vi kände det ska komma tillbaka, jag saknar kulturevenemang, socialt umgänge och inte minst resor. Det ser ut att dröja ytterligare en tid innan vi kan resa som turister till Down Under.

Glädjande att läsa från både Australien och Nya Zeeland är att livet börjar återvända. *Tina Bergqvist* berättar i sin spännande artikel om att publiken till stor del återigen välkomnas till sportarenor och konsertlokaler. *Murray och Lena Rutherford* skriver om The Catlins på Nya Zeeland. Även *Margot Garmelius* skriver om Nya Zeeland och vad man ska tänka på inför resan. Undertecknad skriver om *Marlon Williams* och *Aldous Harding*, två spännande artister med ursprung i den lilla hamnstaden Lyttelton utanför Christchurch. *Malin Boman* tar oss med på En höstdagstur i the Blackall Ranges. *Birgitta Eriksson* tipsar om stop over på väg Down Under. *Erwin* skriver om boken Den flygande kanoten. Även om den fysiska resan Down Under just nu känns långt borta så bjuder vår medlemstidning på en innehållsrik resa i minnen, nyheter och tips. Vi får hålla i och hålla ut ett tag till, tur att sommaren står inför dörren på våra norra breddgrader.

Fler nyheter och information om föreningen hittar du på vår hemsida australien-nyzeeland.se samt på vår Facebooksida www.facebook.com/ausnzfs.

Vi tar tacksamt emot tips på nyheter, aktiviteter och artiklar till vår medlemstidning.

Glad sommar!

Lars Wallin
Chefredaktör

Publik på arenor och evenemang i Australien 5

Stop over 11

Discover the Catlins 16

NNEHÅLL

4 ORDFÖRANDEN HAR ORDET

7 TVÅ AV NYA ZEELANDS MEST SPÄNNANDE ARTISTER

8 NYHETER

9 MEDAN RESTEN AV VÄRLDEN ISOLERAR SIG ROCKAR NYA ZEELAND

10 EN HÖSTDAGSTUR I THE BLACKALL RANGES

NÅGRA TIPS INFÖR RESAN TILL NYA ZEELAND 14

DEN FLYGANDE KANOTEN OCH ANDRA LEGENDER FRÅN OCEANIEN 17

DEN AUSTRALIENSISKA YOWIEN 18

BLI MEDLEM 19

DOWN UNDER
c/o Erwin Apitzsch
Nordmannavägen 4
224 75 Lund

ISSN 2001-1121

www.australien-nyzeeland.se

REDAKTION

Chefredaktör: Lars Wallin
lars.wallin@australien-nyzeeland.se
+46 73 7544 020

Ansvarig utgivare: Erwin Apitzsch
erwin.apitzsch@australien-nyzeeland.se
+46 70 8144 865

Annonsering: Tomas Eisner
tomas.eisner@australien-nyzeeland.se
+46 8 458 05 57

Layout: Elisa Heleä

Framsida foto: Daniel Anthony on Unspalsh

Redaktionen delar ej nödvändigtvis åsikter som framförs i artiklar.

ORDFÖRANDEN

Erwin Apitzsch har ordet

I början av året meddelade Nya Zeelands premiärminister *Jacinda Ardern* att man inte kan räkna med att åka till Nya Zeeland i år. Reseutbytet med andra länder skulle begränsas till Australien och Stillahavsnationerna. I förra månaden kom dock ett positivt besked då Jacinda Ardern gav uttryck för att regeringen utforskar möjligheterna för besökare från fler länder genom fler så kallade resebubblor. Nya Zeeland har genom tuffa gränsrestriktioner och ett gynnsamt geografiskt läge så gott som helt utrotat covid-19 inom landets gränser, men det har också medfört en nästan total isolering från omvärlden. Nu förbereder man sig för att öppna landet även för andra länder med tanke på att majoriteten av de vårdanställda är vaccinerade och att en vaccinering av befolkningen i stort är planerad att dra i gång i juli månad.

Mer än 70 000 personer har kommit till Nya Zeeland från Australien sedan resebubblan etablerades förra månaden och cirka 57 000 personer har rest dit. Jacinda Arderns första utlandsresa sedan pandemins start kommer att gå till Australien i juli där hon ska leda en handels- och marknadsföringsdelegation. Senare under året planeras resor till Europa, USA, Kina och Asien.

Befolkningens välmående är en viktig sak för regeringar världen över. I Australien etablerades *Australian Institute of Health and Welfare (AIHW)* 2008 med målet att minska andelen med övervikt i befolkningen med fem procentenheter. Enligt WHO (Världshälsoorganisationen) innebär övervikt att BMI, Body Mass Index, ligger mellan 25-30 och fetma över 30. Målet är ännu inte nått, men efter en initial ökning av övervikten hos barn och ungdomar i åldern 5-17 år från 16 procent 1995 till 20 procent 2014-15, startade en minskning till 17 procent 2017-18. Fetman, alltså med BMI över 30, i samma åldersgrupp var 1995 5 procent, men har därefter ökat och ligger nu på rekordnivån 8 procent. Australien har den femte högsta fetmanivån av de vid undersökningstillfället 23 tillgängliga OECD-länderna. Under 2017-18 var cirka 67 procent av de vuxna och 25 procent av barn och ungdomar överviktiga eller feta.

När det gäller rökning var uppskattningsvis 11,6 procent av Australiens vuxna dagliga rökare år 2019, vilket är mindre än hälften jämfört med andelen dagliga rökare år 1991, som då var 25 procent.

Livslängden är en nyckelindikator för befolkningens hälsa och välbefinnande. I Australien har den förväntade livslängden ökat avsevärt under många decennier, och var 2018 80,7 år för män och 84,9 år för kvinnor. Australiska män hade den nionde högsta och australiska kvinnor hade den sjunde högsta förväntade livslängden vid födseln bland de 36 OECD-länderna 2018.

Men, längre liv har konsekvenser, inte bara för individers livskvalitet utan också för vårdplanering och efterfrågan av hälso- och välfärdstjänster.

Betyder ett längre liv att människor också lever hälsosammare, eller tål vi dålig hälsa längre i slutet av våra liv? På nationell nivå är andelen personer över 65 år, som lever i ohälsa, konstant. Det gäller dock inte alla befolkningsgrupper. Den förväntade livslängden och åren med full hälsa är större i de socioekonomiskt gynnade grupperna. Under de två senaste decennierna har hälsosektorn i Australien vuxit snabbare än resten av ekonomin.

Ett nytt publikrekord för idrott i hela världen sedan pandemin startade noterades då 78 113 personer såg en match i australisk fotboll på Melbourne Cricket Ground mellan Collingwood och Essendon, som vann med 109-85. Arenan kan i vanliga fall ta emot 100 000 åskådare, men delstaten Victoria satte ett tak på 85 000 personer för matchen. Både Australien och Nya Zeeland har under våren kunnat ha mycket publik på olika matcher, vilket bådär gott inför ett efterlängtat slut på pandemin.

Vänskapsföreningens aktiviteter har under våren endast bestått av utgivning av två nummer av *Down Under* och att hålla hemsidan aktuell. Om pandemiförhållandena tillåter planerar vi att försöka arrangera några sammankomster för medlemmarna under hösten. Vaccinationen mot covid-19 är i full gång och beräknas vara klar i början av september, så mycket tyder på att livet är på väg tillbaka till ett mera normalt levnadssätt. I styrelsen har vi diskuterat att ta kontakt med The Roo and Elk i Stockholm och Down Under Bar i Göteborg för att försöka ordna någon gemensam aktivitet under senare delen av året. Vi är som alltid öppna för idéer och förslag från medlemmarna, så hör gärna av dig om vad du tycker att vi ska göra. ★

Jag önskar alla medlemmar en skön och frisk sommar!

PUBLIK PÅ ARENOR OCH EVENEMANG I AUSTRALIEN

Text & Foto: Tina Bergqvist

Hösten har kommit till Australien, och i skrivande stund (mitten på maj) är det endast 157 aktiva covid-19-fall i hela Australien (varav 98 i New South Wales, 6 i Northern Territory, 13 i Queensland, 14 i South Australia, 18 i Victoria, 8 i Western Australia och 0 i Australian Capital Territory och på Tasmanien). Förhoppningsvis fortsätter siffrorna nedåt så att det inte blir fler än 910 dödsfall. Vaccineringen (med Astra-Zeneca som ges till de över 50 år och Pfizer som ges till övriga) har gått långsamt, men är nu uppe i drygt tre miljoner doser. Det är en miljon färre än i Sverige vid samma tidpunkt. Eftersom siffrorna är så pass låga här har restriktionerna lättats mer och mer.

Sommarfestival med få restriktioner

En sommarkväll besökte jag och två vänner Fringefestivalen för att titta på ett norrskensevenemang. Själva "norrskenet" var inte mycket att hurra

för egentligen; det var ljusprojektorer som färgade en liten bit av himlen i olika färger, men det var härligt att gå på festival igen. Vi var tvungna att "checka in" (via Covid Safe-appen eller på papper) innan vi blev insläppta på festivalområdet, och sedan ytterligare en gång till när vi skulle in i den lilla parken där norrskenseventet hölls. I en värld där det blivit alltmer ovanligt med stora folksamlingar kändes den här kvällen nästan som att livet var som vanligt igen, med glada människor, musik och festvackans överallt. Hade det inte varit för incheckningen hade det inte märkts att vi fortfarande är mitt i en pandemi.

Höst fylld av sport

Australien är ett land som älskar sport och det är en lite annorlunda höst i år just sportmässigt. Pandemin har gjort så att flera matcher skjutits upp och flyttats runt på grund av tillfälliga lockdowns i bland annat Brisbane

och Perth. Fotbollssäsongen, som vanligtvis pågår från oktober till april, har under säsongen 2020/2021 börjat något senare och håller på från 28 december fram till juni. Det har varit en otålig väntan för mig och min sambo som båda älskar (vanlig) fotboll, men det är desto roligare att fortfarande kunna se matcher så här pass sent på säsongen. Vi passade på att gå på en fotbollsmatch i början på maj, vilket var en härlig upplevelse. Till skillnad från Sverige där fotbollsmatcher fortfarande spelas (nästan) helt utan publik kan sportarenorna använda full kapacitet i de flesta delstater. Undantaget är Western Australia och Tasmanien där 75 procent kapacitet är tillåtet, och 85 procent i Victoria.

Vi har varit hyfsade förskonade från att behöva använda ansiktsmask i Adelaide och South Australia, även fast det rekommenderats i de fall det inte gått att hålla 1,5 meters distans till andra. När vi gick in på Coopers Stadium för att se Adelaide United spela mot Wellington Phoenix var vi tvungna att använda ansiktsmask när vi rörde oss mellan ingången och sittplatserna, och det är första gången jag behövt göra det. När vi satte oss ner på arenan kunde vi ta av den. På Coopers stadium är kapaciteten 16 500 personer, men det var bara drygt 7 000 personer som gick på samma match som vi. Det känns ändå som att vi är i en helt annan värld här, med tanke på att mitt hemmalag i Sverige; Helsingborgs IF, hade åtta lyckliga supportrar på den match de spelade samma dag. Men 7 000 personer är ändå ingenting mot vad som får plats på "footy-matcherna", där det spelas australiensisk fotboll (AFL). På Adelaide Oval får det plats 53 500 åskådare, och det var fullsatt när de båda Adelaidelagen Port Adelaide och Adelaide Crows mötte varandra i början på maj. Hela 78 113 åskådare tittade på AFL-matchen mellan Collingwood och Essendon i Melbourne den 25 april i år, där 85 000 var tillåtna att titta. Det var den största publiken i världen sedan pandemin bröt ut.

Så här många besökare är tillåtna som mest på AFL-matcher:

Darwin (TIO Stadium): 12 500

Canberra (GIO Stadium): 25 011

Brisbane (Suncorp Stadium): 52 500

Perth (Optus Stadium): 60 000

Sydney (Stadium Australia): 83 500

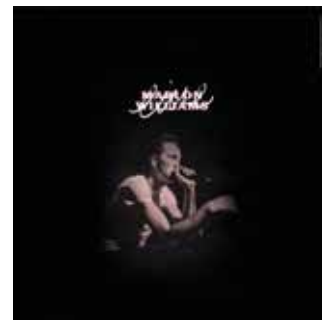
Adelaide (Adelaide Oval): 85 000

Melbourne (Melbourne Cricketground):

100 024 i vanliga fall, nu under covid har de max 85 000

På biografer, konsertarenor och liknande är det full kapacitet där det finns sittplatser – men då måste ansiktsmask användas. Ett tag förbjöds det att dansa på krogen, men nu är det tillåtet igen, så länge det inte är mer än tre personer per fyra kvadratmeter. Det förekommer dock restriktioner på arenor där mer än 1 000 personer får plats, och krogar behöver ha en speciell covid-plan utfärdad. Upp till 200 personer tillåts på privata tillställningar, som bröllop och begravningar, vilket innebär en kapacitet på max 75 procent för att kunna ta hänsyn till de sociala distanseringsreglerna på 1,5 meter. Inomhusarrangemang, som på museer och utomhuskonserter, tillåts ha 500 personer på plats. För att få vara ännu fler på utomhuskonserter måste en covid-plan upprättas. ★

TVÅ AV NYA ZEELANDS MEST SPÄNNANDE ARTISTER

Den lilla hamnstaden Lyttelton belägen cirka 1 mil från Christchurch på östkusten av Sydön har fostrat två av Nya Zeelands mest hyllade och spännande artister. Att de dessutom under ett antal år var ett par skapar en extra dimension till berättelsen om Marlon Williams och Aldous Harding. Invånarantalet i Lyttelton var vid folkräkningen år 2006 drygt 3 000. Båda har numera lämnat Nya Zeeland och Marlon Williams är bosatt i Melbourne, Australien och Aldous Harding är bosatt i Cardiff i Wales.

Text: Lars Wallin

Marlon Williams

Marlon Williams jämförs och beskrivs ofta med artister som exempelvis *Roy Orbison*, *Elvis Presley*, kanske även *Nick Cave*. Om vi ska jämföra med svenska artister så går tankarna till *Magnus Carlsson* i *Weeping Willows*. Det är mörker, melankoli, vemod, ljust och vackert på en och samma gång.

Marlon har sitt ursprung i den maoriska kulturen, Kāi Tahu på sin mor *Jenny Rendalls* sida och Ngāi Tai på sin far *David Williams* sida. Musiken fanns närvarande tidigt i uppväxten och han sjöng både i kyrkokören och vid Marae (En marae, mala'e, me'ae eller malae är en gemensam eller helig plats som tjänar religiösa och sociala syften i polynesiska samhällen.). Min far hade ett stort musikinnesse och pushade mig mot countrymusiken. Vid 17-års ålder år 2007 startade Marlon countrybandet *The Unfaithful Ways* (2007 – 2013) som år 2011 släppte skivan *Free Rein*. Samma år inledde Williams ett musikaliskt samarbete med artisten *Delaney Davidson* även han från Lyttelton och de släpper bland annat det hyllade albumet *Sad but true*. Efter flytten till Melbourne i Australien släppte Marlon 2013 sin solodebutskiva *Live At La Niche* följt av studioalbumen *Marlon Williams* 2015 och *Make way for love* 2018. År 2019 släpptes *Live At Auckland Town Hall* som även finns filmad och publicerad på Youtube. I samband med turnén år 2018 upptäckte Marlon via Spotify den kanadensiska folk- / roots-duon *Kacy & Clayton* med ursprung i Wood Mountain, Saskatchewan (*Clayton Linthicum* på gitarr och *Kacy Anderson* sång). Marlon hörde av sig till Kacy & Clayton vilket resulterade i den gemensamma skivan *Plastic bouquet* som släpptes 2020, och som fått fina recensioner över hela världen. Har ni inte upptäckt Marlon Williams och hans säregna röst och musik och samtidigt

uppskattar folk, roots och country, besök närmaste skivaffär eller Youtube och skriv "Marlon Williams - Dark Child (Live At Auckland Town Hall)". Att Marlon även har en skådespelarkarriär får ni läsa vidare om vid ett annat tillfälle.

Diskografi

Album

Marlon Williams & Delaney Davidson:
Sad But True- The Secret History Of Country Music Songwriting vol 1 2012
Marlon Williams & Delaney Davidson:
Sad But True vol 2. 2013
Marlon Williams: *Live At La Niche* 2013
Marlon Williams & Delaney Davidson:
Sad But True vol 3
Marlon Williams: *Marlon Williams*: 2015
Marlon Williams: *Make way for love* 2018
Marlon Williams: *Live At Auckland Town Hall* 2019
Marlon Williams & Kacy & Clayton:
Plastic bouquet 2020

Singlar/ep

Marlon Williams: *Hello miss lonesome* 2015
Marlon Williams: *Dark child* 2016
Marlon Williams: *Strange things* 2016
Marlon Williams: *Vampire again* 2017
Marlon Williams: *What's chasing you* 2017
Marlon Williams: *Nobody gets what they want anymore* 2017

www.marlonwilliams.co.nz

Aldous Harding

Hannah Harding, mera känd som Aldous Harding, kommer som sagt även hon från det lilla kustsamhället Lyttelton. Sällan har väl uttrycket "Vad har dom egentligen i vattnet där" varit mer passande. Aldous som ibland jämförts med artister som *Kate Bush* och *Scott Walker* är uppväxt i en musikalisk familj där modern är den kända nyzeeländska folksångerskan *Lorina Harding*. År 2015 släppte Aldous Harding sitt självbetitlade debutalbum. Två år senare kom det hyllade albumet *Party* som innehåller låtar

som exempelvis *Imagining My Man*. Musiken kan kanske beskrivas som konstnärlig singer / songwriter med oväntade vändningar, det är vackert, melankoliskt och drömskt. Aldous trollbinder lyssnaren med sin röst och sitt gitarrspelande och man tas med på en kulturell resa, svår att beskriva men enkel att rekommendera. År 2019 släpptes skivan *Designer* som bland annat innehåller den stora hiten och singelskivan *The Barrel*. Aldous valde inför *Designer* att återigen samarbeta med producenten *John Parish*, som tidigare har jobbat med bland andra *PJ Harvey* och *Sparklehorse* för att hitta det unika och avskalade soundet. Tillsammans med sin tidigare livspartner Marlon Williams bildade hon ett av Down Unders mest omtalade och talangfulla par inom musiken. I december 2018 gick de med brustna hjärtan skilda vägar, dock hann de spela in smäktande vacker musik före uppbrottet, bland annat den vackra baladen *Nobody gets what they want's anymore*. Aldous bor numera i Cardiff tillsammans med sin partner den walesiska artisten *H. Hawkline*. Aldous skivdebut skedde på sin mamma Lorina Hardings skiva, den prisbelönta *Clean break* där den få trettonåriga Aldous medverkade. ★

Diskografi

Album

Aldous Harding: *Aldous Harding* 2014
Aldous Harding: *Party* 2017
Aldous Harding: *Designer* 2019

Singlar/ep

Aldous Harding: *Horizon* 2017
Aldous Harding: *Live at KEXP* 2017
Aldous Harding: *Elation* 2017
Aldous Harding: *The Barrel* 2019
Aldous Harding: *Old Peel* 2020
Aldous Harding: *Revival* 2021

www.aldousharding.com

Nyheter & MEDLEMSFÖRMÅNER

Besök vår hemsida www.australien-nyzeeland.se
eller vår Facebook-sida www.facebook.com/ausnzfs
för aktuella föreläsningar, föreningsmöten och evenemang.

Australien förbjuder resenärer från Indien

Australien inför nu inreseförbud för personer som vistats i Indien under de senaste två veckorna. Det gör Australien till det första landet i världen att göra det brottsligt för sina egna medborgare att återvända hem från ett covid-19 drabbat land. Landets regering har beslutat att från måndag och 14 dagar framåt så kommer det att vara helt stopp för alla, även australiensiska medborgare, som varit i Indien de senaste två veckorna att komma in i Australien. 1/5 2021

sverigesradio.se

Gemtree Organic Shiraz 2020

För Mike och Melissa Brown på Gemtree Wines i McLaren Vale, South Australia handlar vinodling om att lämna en mer hållbar och friskare jord efter sig till nästa generation. "Biodynamisk odling handlar inte om magi, men lönen för mödan är magisk. Med kärleken som grogrund kan man med hårt arbete skapa en juvel, som vår nya Gemtree Organic Shiraz." säger Melissa Brown. Gemtree Organic Shiraz Årgång: 2020 Druva: 100% Shiraz Art: 20033 Pris: 119 kr gemtreewines.com

På kryssning med Jane McDonald i Australien (TV4Play)

Vi följer med Jane McDonald, en av Storbritanniens populäraste tv-profiler, när hon via de bästa kryssningsfartygen reser genom Australien.

Vi får uppleva vackra vyer, fartfyllda äventyr och lära oss var man hittar den godaste maten.

www.tv4play.se/program/pa-kryssning-med-jane-mcdonald-i-australien

Black Rock Band

Den aboriginiska rockgruppen Black Rock Band från Jabiru i Norra Territoriet får fina recensioner för sin nya skicka Identity. Radiostationen TripleR utnämnde den nyligen till "Album Of The Week". Har du saknat storheter som Yothu Yindi och Warumpi Band och ännu inte hört dem så sök på Youtube och låten Red Black and Yellow. De finns även på Spotify och Facebook. www.facebook.com/TheBlackRockBand

The Sounds.

Nyzeeländsk dramathrilleriserie från 2020

I Marlborough Sounds lever invånarna ett till synes bekymmersfritt liv. Men när Tom och Maggie Cabbott dyker upp förändras allt.

www.tv4play.se/program/the-sounds

På kryssning med Jane McDonald i Nya Zeeland

Jane McDonalds resa Down Under fortsätter till Nya Zeelands norra ö som är känt för spännande aktiviteter och Jane kastar sig in i äventyret. Det blir också ett minnesvärt besök hos ursprungsbefolkningen maori och bländande natur i Rotorua. www.tv4play.se

Man död i hajattack i Australien

En man i 50-årsåldern har avlidit efter att ha blivit biten av en haj när han surfade utanför Tuncurry Beach i mellersta New South Wales i östra Australien. TT 18/5 2021

Information om UD:s

avrådan med anledning av covid-19

UD avråder från icke nödvändiga resor till alla länder utanför EU, EES, Schengenområdet och Storbritannien till och med den 31 maj 2021. UD har genom tidigare beslut hävt avrådan från icke nödvändiga resor till flertalet europeiska länder. www.swedenabroad.se

Skriv i Down Under

Vi söker berättelser till vår medlemstidning Down Under. Hör av dig om du kan tänka dig att dela med dig av dina upplevelser från Australien och Nya Zeeland.

lars.wallin@australien-nyzeeland.se

Bli medlem i vänskapsföreningen

Bli medlem i Australiska Nyzeeländska Vänskapsföreningen. Som medlem erhåller du bland annat medlemstidningen Down Under fyra gånger per år. Inbetalning av 200 SEK till Plus-Giro konto 54 81 31-2 Var vänlig ange namn, eventuellt medlemsnummer och adress. Medlemsavgiften gäller för kalenderår.

Läs Down Under – Medlemstidningen 1984 – 2021 (PDF) online

Nu är arkivet med äldre utgåvor utökat och på sidan Down Under 1984 – 2021 (PDF) kan du läsa äldre utgåvor av medlemstidningarna News, News Letter, AUSNZ My Planet Magazine, Curious and Down Under. www.australien-nyzeeland.se

MEDAN RESTEN AV VÄRLDEN ISOLERAR SIG ROCKAR NYA ZEELAND

Text: Åsa Duffy - Foto: Vishnu R Nair on Unsplash

Det finns inte många platser i världen just nu som tillåter stora folksamlingar men på Nya Zeeland samlades närmare 50 000 personer i april för att njuta av en fantastisk konsert med det inhemska bandet Six60. Bandet uppträdde på Mont Eden Park, Nya Zeelands största arena i centrala Auckland och det var ett historiskt ögonblick sedan pandemin började. Ingen annanstans i världen har det samlats så många människor på en och samma plats denna extrema tid och showen sändes live till flera länder i Söderhavet. Bandet inledde med hitlåten Don't Forget Your Roots, ett vackert välkomnande som först verkade aningen lågmält innan scenen tändes upp med fyrverkerier och det bjöds på en haka, en maorisk dans av uppvisningskaraktär som inleder alla rugbymatcher men också som ett slags välkomnande. Jublet visste inga gränser för de entusiastiska fansen och det här lär vara en konsert som går till historien.

Det är dock inte bara Nya Zeeland som tillåtit stora engagemang utan även Australien har tillåtit en cricketmatch med närmare 80 000 fans som samlades i Melbourne för att se matchen mellan Collingwood Magpies och Essendon Bombers på Melbourne Cricket Ground.

Stängda gränser och låg smittspridning med enbart fall som tas hand om i karantän har det i princip varit som vanligt på Nya Zeeland. Det är en skarp kontrast till övriga världen. Landet har haft 2 600 fall av smittade och enbart 26 dödsfall sedan pandemin började. Stängda gränser har så klart drabbat landets turistnäring hårt men för ett tag sedan öppnades en karantänfri resebubbla med Australien och i mitten av maj blev det också klartecken för att öppna upp för resor till Cooköarna, Rarotonga. När det första planet landade från Nya Zeeland applåderades det ombord och det var ett varmt välkomnande på flygplatsen av premiärminister Mark Brown från Cooköarna. Applåder, dans och sång inte minst därför att det ombord också fanns en leverans av Pfizers covid-19 vaccin som ska räcka för hela befolkningen på öarna. Premiärministern gjorde sig redo för att gå ombord

på samma Air New Zealand-plan till Auckland för att kunna gå på sin dotters examen i Wellington.

Det var första gången besökare tilläts mellan länderna på 15 månader då coronaviruspandemin tvingade länderna att stänga sina gränser. Brown sa de att det har varit en lång väntan men nödvändig eftersom skydda liv går före ekonomin. Han poängterade också att det kommer att ta tid för turistnäringen att starta om efter en så lång stängning som det har varit. Cooköarna tillhör endast det fåtal länder i världen som varit totalt virusfria. Nya Zeeland påbörjade vaccinering av covid-19 den 20 februari med att vaccinera de som arbetar vid landets gränser och med karantän.

Landet har avtal med fyra producenter av vaccin, Pfizer, BioNTech, AstraZeneca och Novavax, men endast Pfizer-vaccinet har hittills godkänts av Medsafe och är i nuläget det vaccin som används för att vaccinera Nya Zeelands befolkning som är drygt fyra miljoner. Regeringen har köpt 10 miljoner doser av Pfizer-vaccinet, tillräckligt för alla nyzeeländare.

När denna artikel skrivs i mitten av maj har närmare 400 000 vaccinerats. Vaccinet ges i en bestämd prioriteringsordning och den allmänna befolkningen ska börja vaccineras i juli. Det finns inget fastställt mål men generaldirektören för landets folkhälsomyndighet, Ashley Bloomfield, hoppas att 90 procent av alla nyzeeländare ska vara fullt vaccinerade i slutet av 2021.

Det råder ingen brådska bland nyzeeländarna och det får ta den tid det tar eftersom viruset inte existerar i samhället. Premiärminister Jacinda Ardern uttalade sig i media då hon fick frågan varför det går så långsamt. Hon svarade att det är en självklarhet att andra länder måste gå före Nya Zeeland. Hon stödjer det faktum att det är viktigare för de delar av världen som behöver vaccinera sin befolkning där coronapandemin slagit hårt. ★

En höstdagstur i the Blackall Ranges

Text & Foto: Malin Boman

I början på maj tog vi en dagstur tillsammans med ett par gamla vänner från en av de vackraste platserna jag vet Maleny uppe i The Sunshine Coast Hinterlands, en dryg en och en halvtimmes bilväg norr om Brisbane.

Maleny ligger som sagt uppe på denna oerhört gröna bergskedja (Blackall Ranges) tillsammans med ett flertal andra mysiga små byar och är definitivt ett måste att besöka om man befinner sig i närheten av Brisbane och inte bara vill njuta av stränderna.

Så vår resa börjar ifrån Maleny som ligger omringad av stora gröna ängar med lugnt betande mjölk kor som trängs under de stora skuggande träden mitt på dagen. Vägarna här är som de brukar vara ute på landet. Lite skumpiga, och inte de bästa, speciellt inte om man lätt blir åksjuk då de följer konturerna av naturen lite som en bergodalbana då den böljar sig både upp och ner längs med bergskedjan. Men utsikten är det definitivt inget fel på. Dessa vyer är verkligen mäktiga och det är svårt att bli mätt på dessa vackra gröna dalar och skogsklädda bergstoppar som sprider ut sig ända ut till stränderna längs Solskens kusten och Stilla havet vid horisonten. På andra sidan berget finns det lika många dalar och från McCarthy's Lookout ser man de magiska Glasshouse Mountains speciella bergstoppar sticka upp igenom den täta grönskan som från en annan värld.

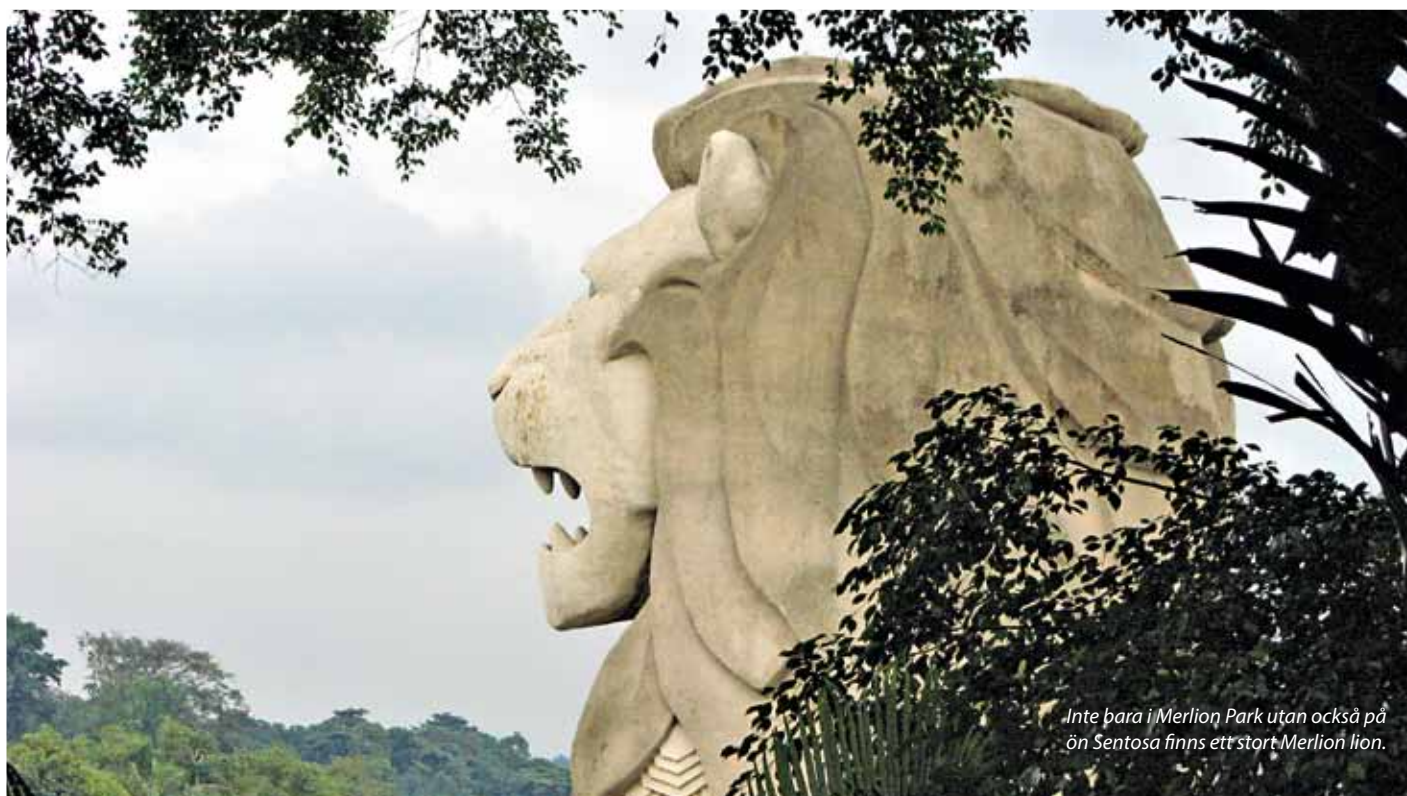
Vi kör vidare och är snart framme i den mindre byn Monteville, där många små butiker och caféer sträcker sig ut över bergskedjans stupande kant för att fånga utsikten och där dagens första turister precis parkerat och nu jagar förmiddagens första fika. Här svänger vi dock ner för den branta bergskanten och följer vägen som slingrar sig igenom den tjocka regnskogsgrönskan för att komma fram till den lilla byn Palmswood längs ner. Där sprider små farmer med ananasplantager, jordgubbsodlingar och gröna ängar ut sig tills vi når vårt första mål för dagen och parkerar framför Rick's Garage (www.ricks-garage.com.au). Vi är visst inte de enda som har kommit ett par minuter före öppningsdags och vi får snart stå i kö – på en helt vanlig tisdag! Mitt ute i ingenstans! Det bådar ju gott och visst har den gamla bilverkstaden fått ett helt nytt liv nu som en gammal amerikans diner. Väl inne finner vi hela stället fyllt av gammal memorabilia av alla de slag från 1950- och 1960-talet. Här finns bland annat ett flertal motorcyklar bland annat Harley Davidson från 1910-talet med drivbältet synligt längs med vänstra sidan uppställd under trappan. För dom som gillar motorcyklar i allmänhet är det tydligen roligast av allt att köra på långa kurviga vägar där

de kan flytta kroppsvikten från en sida av sadeln till den andra i kurvorna, och här runt Palmwoods är det gott om kurvor vilket säkert har bidragit till att den gamla bilverkstaden nu har blivit ett så populärt ställe för både motorcykelentusiaster och gamla bilfanatiker. Och har man turen att komma hit på en helg så är tydligen parkeringen utanför och längs med gatan smockfull av stolta ägare av kromade fordon som kommit dit för att glänsa en stund.

Vi går upp och sätter oss på verandan en trappa upp då vädret är perfekt i skuggan och naturligtvis är det hamburgare som gäller på menyn och jag beställer en frukostburgare fylld med bacon, ägg och hashbrowns. Den är mäktigt stor och god. Sedan tar vi en lång titt på alla samlarobjekt och gamla planscher som klistrats upp i taken och upptäcker sedan att hela parkeringen utanför är nu fylld av välputsade motorcyklar. Kanske var vi dom enda som inte kom körande på två hjul?

Vi kör vidare och upp igen längs med berget och svänger av mot Mapleton Falls National Park där vi parkerar. Här i den lummiga och svala regnskogen kan man se ut över den vackra Obi Obi dalen eller vandra längs med ett av de märkta promenadstråken. Det känns extra härligt att se hur det forsar vatten från ett av de välkända vattenfallen igen, nu efter alla dessa år av torka.

Sist men inte minst på dagens schema tar vi oss vidare upp till The Barn i den lilla byn Flaxton som kom till år 1882 och som då rensades på skog för att ananas och citrusrädsodlingar. Den trinda grisen vid skylten längs med vägen har visst redan lockat en hel del fikasugna resande och vi delar på ett par scones och en kanna te ute på altanen och njuter i stora drag. Så här högt uppe i bergen (högsta toppen är 450 meter över havet) är klimatet alltid åtminstone ett par grader svalare än nere vid kusten och så här på hösten är det inte ovanligt att se och lukta rök ifrån skorstenarna på sen eftermiddag, vilket aldrig förekommer nere på låglandet. Den där rökdoften får mig att associera till den svenska vintern fast solen just då skiner från en klarblå himmel och det är tjugotvå grader 'svalt'. Här växer även träd som får höstgula eller röda blad, vilket australiensarna i Queensland inte är vana vid. De tycker det är så exotiskt när bladen lägger sig som en gul matta längst med vägarna. Jag har dock svårt att känna någon riktig höstkänsla men är samtidigt tacksam för det eftersom vi hoppas kunna hålla huset någorlunda varmt om nätterna även utan element i vinter, och njuta av dessa soliga vinterdagar. ★

Inte bara i Merlion Park utan också på ön Sentosa finns ett stort Merlion lion.

STOP OVER *ger en extra krydda på väg till eller från*

Text & Foto: Birgitta Eriksson

Resan till eller från Down Under tar många timmar. Det kan man inte göra så mycket åt. Men man kan ju passa på att upptäcka andra delar av världen på vägen dit eller hem. Vi har valt några olika stop over på våra resor till och från Australien och Nya Zeeland, Singapore, Bangkok, Fiji, Hongkong och San Francisco. Alla har gett oss minnesvärda upplevelser. Om man ska göra ett stop på dit- eller hemvägen eller både och är en fråga om tid, pengar och förstås hur mycket man längtar dit eller hem. För att komma i någorlunda fas med dygnsrytmen kan 2 – 3 nätter vara ett riktmärke.

Första resan december 2003 – februari 2004 valde vi att stanna några dygn i Singapore på ditvägen. På hemvägen tog vi en "omväg" och tillbringade en vecka på Fiji före hemresa och stop over i Bangkok. Från Sydney till Fiji tog det "bara" 2 timmar och 40 minuter.

Singapore

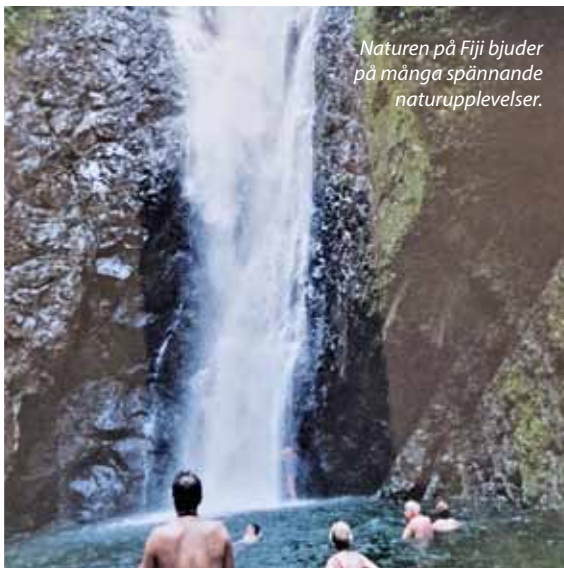
Singapore är lite av en favorit, dels för att flygplatsen i sig är "greppbar" trots sin storlek, dels för de snabba förbindelserna mellan flygplatsen och centrum. Man hinner komma någorlunda i fas med tidsomställningen. Det finns förstås också en hel del att upptäcka och förundras över. Inte bara stadens renhet, höga hus, tekniska finesser och effektiviteten. Behöver man komplettera sitt bagage finns det stora möjligheter, inte minst på Orchard road. Vi har bland annat passat på att köpa en kamera och lite kläder där. Eftersom kameran var en taxefree-vara fick vi tillbaka en del på flygplatsen. Kommer man dit under det kinesiska nyåret kan man räkna med att hamna bland lejon och drakar på gator, i restauranger och butiker. Så mycket andra djur ser man dock inte i Singapore. Vi såg inte en enda hund första gången vi var där och bara några enstaka katter.

Restauranger finns det däremot gott om. Både längs huvudgatorna, längs floden, i Chinatown och Little India. Längs floden, i parker och andra promenadstråk kan man beundra berättande "konstverk" i järn. Man kan också passa på att besöka Raffles Hotel, dricka en Singapore Sling och tänka tillbaka på hur det kan ha varit för hundra år sedan, då bartendern Ngiam Tong Boon blandade denna drink. Utflykter i Singapores närområde kan också rekommenderas. Vid vårt första besök deltog vi i en Night safari några mil bort med T-bana och buss. Det var visserligen massor med folk men skönt att få en förnimmelse av att gå i en djungel. En annan utflykt vi kan rekommendera är linbanan ut till ön Sentosa. Gardens by the Bay, Merlion Park och många andra häftiga sevärdheter kan man också njuta av om tid och ork räcker till.

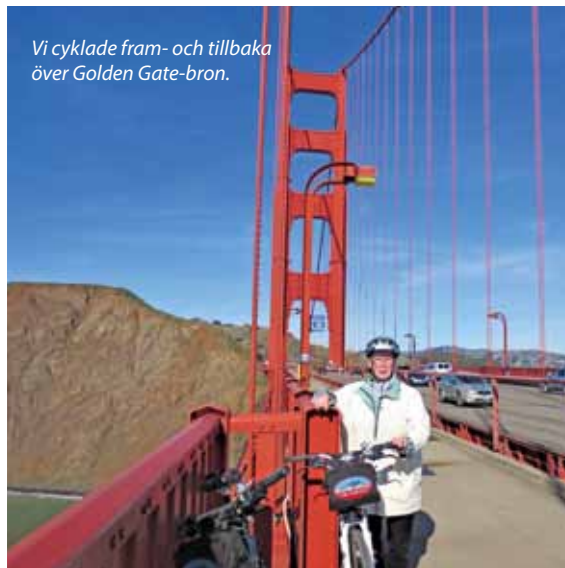
Ett minnesvärt exempel på den effektivitet vi mötts av var när vi anlänt till flygplatsen Chanti 2007 och jag, på väg till tunnelbanan, upptäckte att min plånbok var borta. Den måste ha ramlat ur fickan när jag bytte om på toaletten efter landningen. Jag rusade tillbaka till informationsdisken utanför terminal 1 och förklarade vad som hänt. De knappade in mina uppgifter om vad som fanns i plånboken i en dator samtidigt som jag kom på att den kanske fallit ur fickan i flygplanet. Då måste jag prata med "Lost and Broken" innanför glasdörrarna. Fick byta mitt pass mot ett besökskort och blev sedan insläppt till Quantas Lost and Broken. Där kunde jag dra en stor lättnadens suck. Den hade hittats i planet. Pust!! Och passet fick jag tillbaka.

Fiji

Vår första resa hem från Down Under gick som sagt via Fiji och Bangkok. På Fiji stannade vi en vecka, bodde på en liten resort vid havet och hyrde en bil. Det gav tillfälle till lata dagar, sol och bad, umgänge med par andra

Naturen på Fiji bjuder på många spännande naturupplevelser.

Vi cyklade fram- och tillbaka över Golden Gate-bron.

Färja i Hongkong-bukten.

Kejsarens palats i Bangkok.

delar av världen, spännande utflykter, flodfärder och en liten uppfattning om hur det är att leva i Söderhavet. Mycket intressant och minnesvärt. Inte minst när vi en dag körde till Suva för att se lite av Fijis stadsliv. Ungefär halvvägs dit stoppades vi av en polis och trodde förstas att vi kört för fort. Men nej han ville bara ha skjuts till en annan by, Lami. När vi efter att antal timmar vände nosen tillbaka mot vår resort blev vi på nytt stoppade av en polis. Samma polis (!) som nu ville ha skjuts tillbaka. Han var inte vidare pratsam, men några fortkörningsböter fick vi inte.

Bangkok

"Avstickaren" till Fiji blev ingen genväg hem till Sverige. För att ta oss till nästa "stop over" i Bangkok måste vi först till Sydney (4 timmars flygning) och byta flyg. Bangkok kan säkert vara värt betydligt längre tid än vi hade 2004, men genom att hyra en egen sightseeingbil med chaufför och guide hann vi se några av de större sevärdheterna i de centrala delarna, bland annat templet Wat Po med den liggande jättebuddan (15 m hög och 46 m lång). På egen hand letade vi upp Wat Phra Kaeo och Stora Palatset omgivet av massor med stora och små tempel. Här kan man se sig mätt på Buddha-statyer och -bilder, guld, mosaik och annan prakt. Vi hann också med ett besök hos en skraddare (statligt erkänd) som lovade sy upp en väst till dagen efter, helt enligt min mans önskemål. Och jädå, den leverades i tid till hotellet och passade perfekt. Då och än idag.

Vad mer kan man hinna se och göra i Bangkok under några dygn? Vill man shoppa kan man gå ut på kvälls- och nattmarknaderna och försöka köpslå. Gator med mer dubiösa erbjudanden bör man däremot undvika, åtminstone var det så i början på 2000-talet. Samma dag som vi skulle resa hem hann vi gå genom universitetsområdet till Siam Square som bland annat är ett köpcentrum med butiker och inomhusmarknader i flera plan. Vi tog också en promenad genom en park där vi såg två varaner i en damm och gjorde ett fotostopp vid statyn av Rama I. Det var verkligen ett fotostopp eftersom många ville fotografera statyn med sin fru/man framför, men det ville inte vi. Tuk-tuk kan också vara ett alternativ när man någorlunda snabbt vill ta sig fram i trängseln på Bangkoks gator. Vi använde det färdmedlet för ett besök i River City, där floden trafikeras av färjor och diverse exotiska båttyper.

Hongkong

Två gånger, 2007 och 2017, har vi valt Hongkong som stop over i 2 – 3 dygn på vägen hem från Australien respektive Nya Zeeland. Liksom Singapore är det en stad som både har en effektiv flygplats, bra förbindelser mellan flygplatsen och centrum och många spännande sevärdheter. Första gången bodde vi i Kowloon nära strandpromenaden, som går längs bukten på Kowloon-sidan och med utsikt mot alla skyskrapor på Hong Kong Island. Mäktigt! Med hjälp av apostlahästarna, spårvagnar och buss

kan man hinna se en hel del i både Kowloon och Hong Kong Island på några dagar. Om man tar bergbanan upp till Victoria Peak får man en fantastisk utsikt över stora delar av Hong Kong. Bergbanan går brant uppför och till stor del genom "djungel"tät regnskogsliknande vegetation. Från slutstationen går många och långa rulltrappor till en utsiktsterrass. På de olika våningsplanen finns butiker, spelsalonger och restauranger.

Vid vårt senaste stop över i Hongkong 2017 bodde vi i de mer centrala delarna av Kowloon och ägnade de två dagar vi var där åt att bland annat utforska områdena längs Nathan road och en liten del av den stora oasen Kowloon Park. Där kan man se färgglada statyer av rollfigurer från filmer och serier. Från Nathan road kan man komma ner till strandhamnpromenaden Tsim Sha Tsui där man får se upp för de många motionärerna. Inte så långt därifrån ligger Park of Stars med statyer och avtryck av skådespelare och andra kinesiska kändisar. Några av statyerna hade vi tidigare sett längs strandpromenaden 2007. Under ett stopp i Hongkong kan man förstås också passa på att titta in i tempel och köpcentra. Vill man utnyttja dygnets alla timmar kan kanske ett besök på en nattmarknad vara lockande. Eller varför inte bara sitta på en bänk, studera trafiken och folklivet, titta på otroliga byggnadsställningar av bambu och njuta av allt man kommer att uppleva eller har upplevt Down Under.

San Francisco

Kanske ett lite udda, men väldigt spännande stop över provade vi 2013

på väg till Nya Zeeland och Australien. Vi var dels nyfikna på att se San Francisco, dels kunna få ett fördelaktigt pris genom att lösa en jorden runt-biljett. Samtidigt får man förstås räkna med att det krävs en hel del pappersexercis för att komma in i USA. Från London till San Francisco tog det cirka 10 timmar. Med ett centralt boende nära Fisherman's Wharf hann vi se och uppleva en hel del under de två hela dagar vi var där. Förutom att utforska Pier 39, titta på pälsälar och många andra sevärdheter i och runt Fisherman's Wharf, åkte vi förstås spårvagn och gick serpentinegatan Lombard street. Fängelseön Alcatraz avstod vi däremot från att besöka. Vi valde i stället att hyra cyklar och för egen maskin cykla över Golden Gate-bron och hade lite picknick på en kulle på andra sidan bron innan vi cyklade tillbaka. Kul upplevelse. Innan vår korta och intensiva vistelse i San Francisco hann vi gå upp till Coit Tower som man ser från olika håll i staden. Det visade sig innehålla fina muralmålningar.

Som sagt ett spännande stop över fyllt av minnesvärda upplevelser i en stad som man så ofta sett och ser på film. Men kanske inte det mest vilsamma stoppet eller den snabbast fortsatta färden till Down Under. Från San Francisco via Los Angeles till Melbourne tog det 17 timmar plus väntetid i Los Angeles. Dessutom passerar man datumlinjen så tidsuppfattningen blir minst sagt sönderryckt. Men vad gör det när man väl kommit fram till resmålet och har mängder av nya upplevelser Down Under framför sig. ★

Traditionell byggnad med försvarsanläggning på Fiji.

Utsikt från bergbanan på Hongkong Island.

Tuktuk är ett sätt att ta sig fram i Bangkok.

Pälsälar vid Pier 39.

NÅGRA TIPS INFÖR RESAN

Som utlovat i förra numret av Down Under kommer här den tredje och sista delen av artikelserien "Några tips inför resan till Nya Zeeland."

The Forgotten World Highway på väg till New Plymouth

För den som gillar att lämna de hårt trafikerade vägarna och hitta alternativ har jag ett bra tips. Väg 43 den så kallade "Forgotten world highway" är en 148 km lång, mycket vacker väg som tar dig mellan Taumarunui och Stratford (nära New Plymouth). Det är en lagom dagstur. Taumarunui ligger längs huvudvägen mellan Wellington och Auckland. I förra numret tipsade jag om Tongariro Crossing. Även om man inte vill eller kan göra den vandringen, är ett besök i detta vulkaniska område och en övernattnings på The Chateau Hotel att rekommendera. På väg vidare kan man då med fördel ta denna vackra väg mot New Plymouth. Från kiwivänner får jag tipset att börja med en fika på Laurens Lavender Farm i Taumarunui. Jag får även ett tips på ett bra lunchstopp Whangamomona Pub. Det är lite som att gå tillbaka i tiden när man besöker denna pub skriver mina vänner. Njut av färden längs denna vackra väg och när du kommer fram till Stratford, där forgotten highway slutar, kan jag verkligen rekommendera att du fortsätter till New Plymouth.

Det är en trevlig stad väl värt ett besök. Ett spektakulärt och intressant konstmuseum "Govett-Brewster Art Gallery" får du inte missa. Här kan du gå en 13,2 km lång led längs kusten. Ett besök i Pukekura Park är också ett tips. Du hittar bra restauranger och trevliga caféer. Mt Taranaki som är en 2 518 meter hög sovande stratovulkan ligger nära staden.

Den påminner om Japans Fuij i sin form. Mycket vacker och har alltid en snöklädd topp. Självklart ett populärt ställe för vandringar. Från New Plymouth når du Auckland eller Wellington inom knappa fem timmar med bil.

Wellington

Ett besök i huvudstaden Wellington tycker jag definitivt man ska försöka få in i sin Nya Zeelandsresa. Wellington är kuperat, mycket grönt och det finns gott om trevliga restauranger. Staden kallas ofta "Windy Wellington" för att det ofta blåser. Här vill jag tipsa om två sevärdheter. Vare sig man är filmnörd eller bara någon som kollar film ibland vill jag verkligen rekommendera ett besök på Weta Studios. Här skapar man specialeffekter och bygger upp miljöer i miniformat för film. Många av de senaste årens filmsuccéer har Weta Studios varit delaktiga i som till exempel Sagan om ringen filmerna, Hobbittrilogin och Avatar. Speciella bussar tar dig ut till området och du går en guidad tur. Jag personligen som har ett rätt svalt intresse för film, var häpen och imponerad av den kreativitet man visar upp där.

Museet Te Papa Tongarewa är Nya Zeelands nationalmuseum. Värmt några timmars rundvandring och missa för all del inte den delen som beskriver Nya Zeelands deltagande i första världskriget, Gallipoli "The

till Nya Zeeland

Text & Foto: Margot Garmelius

scale of our war". Mest för hur det är presenterat och illustrerat. Jag är inte alls road av utställningar om krig men allt är så verklighetstroget presenterat att jag blev helt tagen. De mycket verklighetstroga illustrationerna är tillverkade på Weta Studios.

Nelson, Marlborough Sounds, Tasman National Park

Från Wellington kan du ta dig med flyg eller båt över till Sydön. Här ligger flera av Nya Zeelands vindistrikt, du hittar fantastiska vandrings- och cykelleder, fina stränder, trevliga båtutflykter, många bra restauranger och det är Nya Zeelands mest solsäkra område. Välj gärna Nelson som bas för dina utflykter. Det är en trevlig stad med många bra restauranger och trevlig shopping.

Fjordlands

Fjordlands med både Milford Sounds och Doubtful Sounds är underbart vackert och väl värt ett besök. Det finns buss/båtturer till båda områdena. Vill man vandra är Milford track Nya Zeelands mest kända vandringsled. Mycket finns beskrivet om denna turistmagnet som är över 50 km lång. Du kan endast gå leden åt ett håll och det tar fyra dagar.

Kaikoura

Till staden Kaikoura på Sydöns östkust åker du för att se kaskelottvalar.

Det är mäktigt att se dessa stora valar komma upp till ytan och sedan vända neråt igen. Har man tur kan man också se andra valar, späckhugare och andra delfiner.

Queenstown

Sist men absolut inte minst vill jag nämna Queenstown. Att besöka NZs Sydö och inte åka till Queenstown vore för många helt uteslutet. Självklart beror allt på intresse och tid men gillar du adrenalinkickar är det ett måste. Historisk plats om man gillar Bungyjump. Är du i Queenstown då får du absolut inte missa att äta en hamburgare på Fergburger. Har funnits sedan 2001 och är fortfarande mycket populärt. Ett måste om du äter hamburgare så klart.

Det finns hur mycket som helst att läsa på nätet och se i form av filmer på YouTube om alla dessa sevärdheter och fler jag inte nämnt. Försätt att drömma och planera inför resan till Nya Zeeland. När man öppnar igen är jag säker på att vi kommer att känna oss extra välkomna. Det har redan varit helt stängt i drygt ett år och jag gissar att turistindustrin har det tufft även om jag vet att nyzeeländarna har haft hemester och rest så mycket som möjligt för att stödja sin turistindustri. ★

Discover the Catlins

Text: M.P Rutherford - Foto: Marcus Lenk on Unsplash

Many of you who travel to New Zealand will visit Queenstown. Next time you come, consider taking the less than 2 1/2hr drive down from Queenstown to Invercargill, and from there start your discovery journey of the very scenic Catlins. It is situated at the far south of the South Island and it would be a shame to miss this part as it packs a lot into a smaller area. The Catlins focus is on scenery, beautiful short or long walks/hikes (that are well marked), and spectacular vistas. It also offers wildlife, that is penguins, seals and sea lions in this totally unspoilt part of NZ.

Probably the best time to visit would be between November - April but even then the weather is somewhat unreliable with its notorious winds from the southern ocean. This is not a "gourmet destination" as such and accommodation generally is comfortable rather than luxury. But the people down here are super friendly and helpful.

Setting out from Invercargill, your first stop would be Slope Point, the southernmost point of the South Island - see if you can see Antarctica!! The next must do stop is Curio Bay, which is an ancient geological site of international importance - a 170 million-year old Petrified Forest which you can walk amongst at low tide. Also massive sized sea kelp rolls in and out here. If you are in need of some sustenance, there is the very good Niagara Falls Cafe not far from Curio Bay, or for something more hearty, excellent fish and chips from the Blue Cod Blues Caravan in Waikawa (also nearby).

Then it's time to walk some of that off and further along the road there will be a sign to McLeans Falls (a 40min beautiful return walk). Also not to be missed is the Cathedral Caves not far from McLeans Falls. You need to do this fantastic bush/beach walk to the Caves at low tide, that is 1-2 hours either side of low tide. A surprise to us was that the southern coast was not a rugged, stoney coastline but full of beautiful golden sand beaches.

Carrying on along the road, stop at Florence Hill Lookout for a stunning

view. And then take another stop at Papatowai where you will see The Gypsie Caravan, full of treasures. More and better things are to be found at the rear garden of the caravan. Difficult to explain what you will see but everything created is by a slightly mad scientist/engineer. There is also a beach and forest walk here in Papatowai (40 minutes return)

Moving along, your next stop should be Purukauuni Falls walk (20 minutes return) - beautiful waterfalls. If you feel like another beach walk, Surat Bay offers a very nice long sandy beach (named after the sailing vessel Surat wrecked here in 1874). The last stop on our journey was Nugget Point, close to Kaka Point, just coming around back up from the southern coastline. Nugget Point should not be missed with its amazing views and rock formations in the sea.

We have only mentioned the various stops we made along this beautiful coastline. There is plenty more on offer and the Catlins Information Centre have an excellent map of all the things you can see and do in the area. We also divided up our stops into two days. We did the first half driving from Invercargill in the morning and then staying in Kaka Point for two nights, backtracking the second day to visit the other half of our stops. The distances between points of interest are not long at all. We found this arrangement worked very well. You can leave the Catlins from Kaka Point and drive north to Dunedin (1hr 15) for your exit or whatever your travel plans are. As an option, not far north from Dunedin, in Moeraki, is Fleurs Place, a fish and seafood restaurant which over the years has become an institution and a must visit.

As a little extra, if you do have time on your side, consider visiting Stewart island for 2-3 days. You can either fly over from Invercargill or ferry from Bluff. ★

Den FLYGANDE KANOTEN och andra legender från OCEANIEN

Text: Erwin Apitzsch

Thomas Malm är professor i humanbiologi vid Lunds universitet och forskar om människors förhållande till naturen. Han har särskilt intresserat sig för folken i Oceanien och hur deras liv under århundranden har skildrats i legender, vilket har lett till en bok med titeln *Den flygande kanoten och andra legender från Oceanien*, som kom ut på Sivart Förlag tidigare i år. Boken kostar cirka 220 kronor i bokhandeln, men kan också beställas från förlaget och från olika nätbokhandlare till varierande priser.

Den flygande kanoten omfattar 216 sidor och är indelad i fyra kapitel – Australien, Melanesien, Mikronesien och Polynesien med 4, 8, 4 respektive 14 legender, inklusive två om Nya Zeeland – och innehåller 136 bilder som illustrerar berättelserna. I förordet konstateras att var i handlingen gränsen går mellan påhitt och verklighet inte alltid är lätt att säga när det gäller legender, men det är ju just detta som kännetecknar legender. Bokens titel *Den flygande kanoten* syftar på att kanoter en gång i tiden var den enda möjligheten för ursprungsbefolkningen i Oceanien att ta sig från en ö till en annan. Så småningom kom även vita människor med fartyg till dessa trakter. Så stora "kanoter" hade ingen sett tidigare. Några generationer senare kom något ännu underligare, nämligen de första flygplanen. En del av dessa landade och startade på vatten, medan andra krävde flygfält. Eftersom öbefolkningen inte hade ord för andra färdmedel än kanoter, kom flygplanen på flera håll att kallas för "flygande kanoter".

Förordet och inledningarna till de fyra kapitlen är koncisa och upplysningsrika. Världsdelen Oceanien kallas så därför att den består av mycket mera hav än land. Australien betyder "Sydlandet" eller "Södern" och "aboriginer" är det engelska ordet för urinvånare. Melanesien betyder "De svarta öarna" då sjöfarare från Europa konstaterade att befolkningen där var mörkare i hy än de längre bort. Mikronesien betyder "De små öarna" eftersom de europeiska sjöfararna konstaterade att öarna till övervägande delen var atoller och mycket mindre än öarna i Melanesien. Polynesien betyder "De många öarna" och utgör den östliga delen av Oceanien där de är talrika och utspridda över en ofantligt stor havsyta. I den första legenden från Nya Zeeland framgår att urbefolkningen kallade landet för Aotearoa, som betyder "Långt vitt moln" och

påminner om att det första deras förfäder såg vid ankomsten dit i sina kanoter var en lång molnbank över de gröna bergen.

De sammanlagt 30 legenderna är skrivna på ett intresseväckande sätt och för hela tiden handlingen framåt, ibland med väntat resultat, ibland med oväntat, men alltid med spännande moment. Innehållet handlar ofta om människans grundläggande funktioner överlevnad och reproduktion. Beroendet av naturen i form av ätbara växter, fiskar och djur är framträdande. Hur man och kvinna kan bli ett par sker på många olika sätt. En spontan attraktivitet kan leda till äktenskap likaväl som ett fientligt bemötande vid den första kontakten.

Källorna till legenderna är redovisade i boken och författaren har vinnlagt sig om att skriva på ett sätt som underlättar förståelsen. De många bilderna kompletterar texten på ett förtjänstfullt sätt och ger läsaren en uppfattning om den verklighet som beskrivs. Bilderna saknar bildtext men finns redovisade i slutet av boken under rubriken "Bildförteckning" med angivande av upphovsperson. Jag hade dock gärna sett en bildtext under varje bild i texten. Kartan av Oceanien på omslagets insidor är bra att gå till för att orientera sig då man läser om legender från ett specifikt område.

Innehållet i några legender förklarar vissa förhållanden och bidrar till ökad kunskap. Ett exempel är berättelsen "Hur kängurur fick sin långa svans" med informationen att de kan göra bortåt tre meter höga och mer än trettio meter långa skutt på sina kraftiga bakben. I "Bunyip", som är en varelse som ingen vit människa har sett, men som enligt aboriginerna är det mest fasansfulla odjuret, får man veta att alla svanar i Australien är svarta för att några fiskare försökte fånga den men blev bestraffade genom att förvandlas till svarta svanar.

I texten förekommer några redaktionella fel såsom fel avstavning, felstavning och upprepning av ord, men stör absolut inte läsandet. Mitt slutomdöme om boken är att den på ett intresseväckande och kunskapsberikande sätt ger läsaren en resa i fantasins underbara värld. ★

DEN AUSTRALIENSISKA YOWIEN

- Finns där något att vara rädd för i den australiska bushen?

Text & Foto: Malin Boman

I förra numret beskrev jag hur den australiensiska yowien (Big Foot) har skildrats som en upp till tre meter lång skräckinjagande hårig varelse som lever ute i den australiensiska vildmarken. Att den har varit en del av aboriginernas långa historia är kanske inte så svårt att förstå, men att även folk från den Första Flottan stått öga mot öga med dessa väsen och att folk även idag påstår sig ha sett skynten av en är kanske mer eller mindre svårt att tro på.

Jag har därför frågat mina vänner på olika platser ute på den australiensiska landsbygden om de personligen möjligtvis har sett någon yowie. Alla skakar på huvudet och skrattar lite genant först, men erkänner sedan att de minsann har hört att det ska finnas något i bushen i närheten. Och var det inte grannens pojke som såg en, eller var det kanske brevbärarens syster? Ja, tyvärr blir varken jag eller dom riktigt kloka på hur det nu var, men det verkar i alla fall som om det finns gott om folk som har hört något.

En sådan händelse har i alla fall blivit väl dokumenterad och utspelade sig i december 1979 då två ynglingar, Tony Solano och Warren Christensen, var ute på vildsvinsjakt i närheten av Kilcoy, en liten stad på landet strax norr

om Brisbane. Vid lunchtid då de befann sig vid bäcken Sandy Creek cirka fyra kilometer ifrån Kilcoy hörde de plötsligen tunga steg komma emot dom i rasande fart och de fick syn på en nära tre meter långhårig varelse komma springandes emot dom. I all hast försökte de att skjuta varelsen men missade tydligen i tumulten medan de sprang för glatta livet och varelsen försvann in i bushen. Nyheten blev mycket uppmärksam i flera nyhetstidningar och Yowie-febern fick ett utbrott.

Det tog inte lång tid förrän folk från hela landet började vallfärda till Kilcoy för att försöka spåra upp det skräckinjagande odjuret och stadsrådet som verkat ha haft lite entreprenörsanda utnämnde strax staden till The Yowie Capitol of Australia.

Dessutom bestämdes det att en stor staty skulle resas i en av stadens parker, som naturligtvis också fick ändra namnet till något nytt och mer lockande som The Yowie Park.

En enorm trästock fälldes och levererades på en långtradare som sedan

höggs ut enligt en detaljerad beskrivning av monstret. Men tyvärr attraherade statyn inte bara nyfikna turister utan även någon eller några vandaler, och den stackars yowien blev så av med hela sitt könsorgan på kuppen. Det blev att börja om från början igen, och en helt ny staty stod snart på plats. Men inte heller den fick vara ifred. Skam den som ger sig och 1990 uppfördes den nu könlösa statyn av fiberglas som fortsätter att locka spända turister till området än idag.

Även om denna skräckinjagande händelse utspelade sig för runt fyrtio år sedan så har tydligen Yowie febern i befolkningen i Kilcoy fortsatt att ge nya idéer. Idag heter den lokala marknaden Kilcoy Yowie Country Market, den lokala kurirfirman Yowie Courier, man tillverkar choklad formade som små yowies och i parken säljs det kaffe från kafferosteriet Yowie Coffee inte långt ifrån den ståtliga statyn.

På Youtube finns det gott om amatörvideos av så kallade yowie hunters som kryper omkring ute i bushen och letar efter spår. De visar stolt upp vad de själva tror är bevis på att de befinner sig i ett område där det finns yowies genom att visa avbrutna grenar och eller stora fotavtryck i uttorkade bäckar. Men det finns och andra som har blivit vettskrämda då de dykt upp en yowie helt apropå ute i bushen. Men tydligen inte så pass avskräckta av händelsen att de håller sig borta alltför länge. Nejdå! Hittar de bara en modig bekant som kan hålla i en kamera så ger de sig ut igen till samma ställe för att filma och förklara vad som hände, även om de ofta ser lite skrämda ut att vara på plats igen. Även om det finns gott om filmsnuttar på nätet är filmbevisen inte mycket att hänga i julgranen trots att alla idag i stort sett är proffsfotografer... skulle man ju tro i alla fall. Nej, tydligen får alla som får syn på en yowie, både medvetet eller omedvetet konstiga och okontrollerade skakningar på handen att det är nära på helt omöjligt att veta om det

är en yowie man kan skymta längst upp i ena hörnet, eller om det bara är en skugga av något annat, eller om man har en bra portion fantasi.

Australiensaren John Wilson verkar dock mycket övertygad och mer entusiastisk än de flesta. På hans hemsida yowiehunters.com.au har han bland mycket annat dokumenterat 227 mediareporter från hela Australien från 1789 till februari 2021. Här har han också samlat yowie sketcher, videos, ljudinspelningar, foton av enorma fotavtryck i sanden och handavtryck som utmanar den mest skeptiska.

Rex Gilroy är en liknande yowie fanatiker som kallar sig själv en crypto-zoologist, vilket visst betyder att studera djur av okänd vetenskap, eller utrotade djurarter som möjligtvis fortfarande skulle kunna existera. Rex påstår att han själv har sett en yowie som helt lugnt lunkade förbi honom. Om varelsen såg Rex eller inte vet han inte, men han glömmer det aldrig. Och på hans hemsida (australianyowieresearchcentre.com) delar han med sig av allt han har dokumenterat sedan 1972 av dessa håriga män som han kallar dom, och det verkar minsann inte vara lite. Han beskriver sig själv som "världens ledande auktoritär" på Yowie mysterier och en spanare av alla australiensiska oförklarade mysterier och verkar ha varit på hundratals expeditioner för att samla ihop mängder av avgjutningar av enorma fotavtryck och andra egendomligheter.

Så nog finns det mycket som talar för att det möjligtvis finns något där ute som den tuffaste australiensaren ändå kan bli lite vettskrämd av. Och eftersom myter gärna lever vidare i historien, speciellt om de kanske till och med finns en gnutta sanning i dom, tänkte jag att nästa gång jag har vägarna förbi Kilcoy ska jag nog stanna till och sätta mig på en bänk i parken med en kopp kaffe. Kanske kan jag då skymta något mörkt och egendomligt där längst bort ibland träden och dra fram mobilen? ★

BLI MEDLEM / FÖRMÅNER

Bli medlem i Vänskapsföreningen och utöka dina kunskaper om länderna, inte bara som resemål, utan också om bland annat kultur, historia, sport, vin, studier, arbete och hur det är att leva i Australien och Nya Zeeland. Det är också ett forum för medlemmarna att dela egna reseupplevelser med andra med samma intresse.

Bli medlem

Inbetalning av 200 SEK till PlusGiro konto 54 81 31-2. Var vänlig ange namn, ev. medlemsnummer och e-postadress. Vi arbetar konstant med att skaffa flera och bättre fördelar för dig som medlem. Utöver medlemstidningen Down Under, hemsidan och deltagande i olika arrangemang runt om i landet.

B

Vill du skriva en artikel för **DOWN UNDER?**

Har du rest, studerat, arbetat eller
upplevt något intressant med koppling
till Australien och Nya Zeeland?

Kontakta oss via **www.australien-nyazeeland.se**

